ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

MINISTRY OF ECONOMY AND FINANCE

ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និង ហិរញ្ញវត្ថុ
លេខ..................សហវ.......

ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ សម្រាប់ការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ ២០១៩

❋❋❋✧❋❋❋

I. សេចក្តីផ្តើម

១. ស្ថិតក្នុងបរិការណ៍សុខសន្តិភាព, ឯកភាពទឹកដី, ឯកភាពជាតិ, ស្ថិរភាពនយោបាយរឹងមាំ, ការប្រកាន់ខ្ជាប់ឥតងាករេនូវគោលការណ៍លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ, នីតិរដ្ឋ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស នៅក្រោមដំបូលរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់, រាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី ៥ នៃរដ្ឋសភាបានធានាជាប់ជាប្រចាំនូវប្រក្រតីភាពនៃដំណើរទៅមុខនៃការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាស្របទៅតាម**កម្មវិធីនយោបាយ** និង**យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី ៣ ដើម្បីកំណើន ការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាពនៅកម្ពុជា**។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០១៣ មក រាជរដ្ឋាភិបាលបានបន្តជំរុញការកែទម្រង់ស្ថាប័នឱ្យមានសន្ទុះថ្មី, មុតស្រួច និងកាន់តែស៊ីជម្រៅលើគ្រប់ផ្នែក និងគ្រប់វិស័យ រួមមានទាំងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, រដ្ឋបាលសាធារណៈ, វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ, ការគ្រប់គ្រងទីផ្សារការងារ និងការកែលម្អគុណភាពសេវាសាធារណៈ ដែលការកែទម្រង់ទាំងនេះបាននិងកំពុងចាប់ផ្តើមបង្កើតចេញជាលទ្ធផលផ្លែផ្កាជាបន្តបន្ទាប់។ នេះគឺជាសក្ខីភាពនៃការអភិវឌ្ឍឥតឈប់ឈររបស់កម្ពុជា ដោយផ្តើមចេញពីបាតដៃទទេនៅក្នុងដំណើរដ៏វែងឆ្ងាយឆ្លងកាត់ការបត់បែន និងការលំបាករាប់មិនអស់ ដែលទទួលបាននូវការសាទរ, ការទទួលស្គាល់ និងសហប្រតិបត្តិការពីមជ្ឈដ្ឋានជាតិ និងអន្តរជាតិ ដោយស្មើភាព និងស្មើសិទ្ធិ ជាពិសេសបានធ្វើឱ្យកម្ពុជាទទួលបាននូវឯករាជ្យភាពសេដ្ឋកិច្ចនិងភាពជាម្ចាស់កាន់តែប្រសើរ នៅក្នុងដំណើរឆ្ពោះទៅសម្រេចបាននូវបង្គោលចរថ្មីមួយទៀត គឺប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០។

២. សម្រាប់រយៈពេល ៥ ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលសម្រេចបានតាមការគ្រោងទុកនូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រចាំឆ្នាំក្នុងរង្វង់ ៧,០% ប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន និងសមធម៌។ កម្ពុជាថែមទាំងសម្រេចបាននូវបង្គោលចរជាប្រវត្តិសាស្ត្រ គឺការឆ្លងពីឋានៈប្រទេសមានចំណូលទាប ទៅជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប ជាផ្លូវការក្នុងឆ្នាំ២០១៥ ព្រមទាំងត្រូវបានចាត់ទុកថាជា "ខ្លាសេដ្ឋកិច្ចថ្មីនៅអាស៊ី" ក្នុងឆ្នាំ២០១៦។ កំណើនដ៏គួរឱ្យស្ញប់ស្ញែងនេះ បានបង្កើតការងារជាច្រើនដល់ប្រជាពលរដ្ឋទូទាំងប្រទេស ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈតួលេខរបស់ធនាគារពិភពលោកដែលបានបង្ហាញថា ភាពគ្មានការងារធ្វើនៅប្រទេសកម្ពុជាស្ថិតក្នុងអត្រា ០,៣% និងភាពក្រីក្រតោកយ៉ាកត្រូវបានលុបបំបាត់ចោលទាំងស្រុងក្នុងឆ្នាំ២០១៧។ ទន្ទឹមនេះ ប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាជនក៏មានការ

ផ្លូវលេខ ៩២ សង្កាត់វត្តភ្នំ ខ័ណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ កម្ពុជា
St.92, Sangkat Wat Phnom , khan Daun Penh, Phnom Penh, CAMBODIA.
ទូរសព្ទ : ៨៥៥-២៣-៤៣០ ២២៥ ទូរសារ : ៨៥៥-២៣-៤៣០ ៧៩៩
Phone : 855-23-430 225 / Fax : 855-23-430 799

កើនឡើងផងដែរ ដោយ ផសស ក្នុងមនុស្សម្នាក់កើនពី ១ ០៤២ ដុល្លារអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ដល់ប្រមាណ ១ ៤២៧ ដុល្លារអាមេរិកក្នុងឆ្នាំ២០១៧ និង ១ ៥៦៣ ដុល្លារអាមេរិក នៅក្នុងឆ្នាំ២០១៨។

៣. ក្នុងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ លទ្ធផលប្រមូលចំណូលនៅតែមានភាពរឹងមាំ ដែលចំណូលមានការកើនឡើងក្នុងចន្លោះ ១៥%-២០% ក្នុងមួយឆ្នាំ ក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំចុងក្រោយ ដោយត្រូវបានស្ថាប័នអន្តរជាតិនានាវាយតម្លៃថា ជាសមិទ្ធផលមួយដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមកក្នុងបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់ និងបណ្តាប្រទេសដែលមានកម្រិតអភិវឌ្ឍន៍ប្រហាក់ប្រហែល។ ចំណូលចរន្តថវិកាជាតិបានកើនឡើងពីប្រមាណ ១៥,០៦% នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ២០១៣ ដល់ ១៩,៦៤%នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ពោលគឺកើនឡើងជិត ២ ដង ឬប្រមាណ ៤,៥៨ ពិន្ទុភាគរយនៃ ផសស។ ទន្ទឹមនេះ ថវិកាចំណាយបានកើនប្រមាណ១,៨ដង ហើយការវិភាជថវិកាត្រូវបានគិតគូរលើវិស័យអាទិភាពសំខាន់ៗ និងការអនុវត្តថវិកាផ្នែកចំណាយក៏កាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ទាំងកម្រិតវិភាជន៍ និងកម្រិតប្រតិបត្តិការ។

៤. ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកត្រូវបានវាយតម្លៃថាមានលក្ខណៈល្អប្រសើរ និងមានសន្ទុះខ្លាំងជាងឆ្នាំមុនៗ ហើយក៏ជាឆ្នាំទីមួយក្រោយវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុសកល ដែលស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសកលនិងតំបន់បានបង្ហាញសញ្ញាវិជ្ជមាននៅលើវិថីថ្មីនៃកំណើន ប្រកបដោយភាពរឹងមាំសម្រាប់រយៈពេលមធ្យមទៅមុខ។ ក្នុងបរិការណ៍នេះ សេដ្ឋកិច្ចសកល ត្រូវបានប៉ាន់ស្មានថាមានកំណើន ៣,៧% នៅឆ្នាំ២០១៧ និង ៣,៩% នៅឆ្នាំ២០១៨ និងឆ្នាំ២០១៩ ដែលគាំទ្រដោយការកើនឡើងនៃសកម្មភាពវិនិយោគ, ពាណិជ្ជកម្ម ក៏ដូចជាទំនុកចិត្តក្នុងការធ្វើធុរកិច្ចនិងការប្រើប្រាស់របស់ប្រទេសក្នុងតំបន់អាស៊ី, សហភាពអឺរ៉ុប និងអាមេរិក និងភាពរឹងមាំនៃសេដ្ឋកិច្ចចិន។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី សេដ្ឋកិច្ចសកលក៏ប្រឈមនឹងភាពមិនច្បាស់លាស់មួយចំនួន ពាក់ព័ន្ធនឹងគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច, គោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្ម និងស្ថានភាពហិរញ្ញវត្ថុនៃបណ្តាប្រទេសធំៗ ដែលបង្កជាហានិភ័យដល់លំហូរទំនិញ, លំហូរទុនវិនិយោគ និងប្រតិបត្តិការហិរញ្ញវត្ថុសកល។

៥. ទោះបីជាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក និងតំបន់មានភាពប្រសើរឡើងដែលផ្តល់នូវបច្ច័យជាវិជ្ជមានដល់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាជារួមក៏ដោយ, ក៏សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាប្រឈមនឹងហានិភ័យមួយចំនួនផងដែរ រួមមាន÷ ការបន្តរឹតបន្តឹងគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុនៃប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍, ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃផលប៉ះពាល់ពីការចាកចេញរបស់អង់គ្លេសពីសហភាពអឺរ៉ុប, ភាពមិនប្រាកដប្រជានៃគោលនយោបាយពាណិជ្ជកម្មរបស់អាមេរិក, កំណើនឆាប់រហ័សនៃឥណទានក្នុងប្រទេសចិន, ការបន្តនិន្នាការនៃគោលនយោបាយគាំពារនិយម និងបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងភូមិសាស្ត្រនយោបាយ, ភេរវកម្ម និងសន្តិសុខជាសកល។ ទន្ទឹមនេះ កម្ពុជាក៏ជួបនូវបញ្ហាប្រឈម និងហានិភ័យក្នុងស្រុកមួយចំនួន រួមមាន÷

(១). ថ្លៃអគ្គិសនីដែលនៅមានកម្រិតខ្ពស់ និងការផ្គត់ផ្គង់នៅមិនទាន់មានស្ថិរភាព;

(២). ភាពនៅទន់ខ្សោយនៃប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងឡូជីស្ទីក;

(៣). ផលិតភាពពលកម្មទាប និងកង្វះពលកម្មជំនាញ;

(៤). នីតិវិធីស្មុគស្មាញ និងកម្រៃសេវាក្រៅផ្លូវការខ្ពស់សម្រាប់ការធ្វើធុរកិច្ច;

(៥). កម្រិតខ្ពស់នៃថ្លៃម្ហូបអាហារនៅកម្ពុជា; និង

(៦). កំណើនឆាប់រហ័សនៃឥណទានធនាគារក្នុងវិស័យពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនទ្រព្យ។

៦. សម្រាប់រយៈពេល ៥ ឆ្នាំ ខាងមុខ កម្ពុជានឹងបោះជំហានទៅដំណាក់កាលថ្មីមួយទៀត ដែលវិស័យឧស្សាហកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យាកាន់តែដើរតួនាទីសំខាន់ ក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រកំណើនថ្មីរបស់ជាតិ ក្នុងបរិការណ៍ដែលភាពប្រកួតប្រជែងក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក កាន់តែស្រួចស្រាល់។ ដើម្បីបន្តសម្រេចបានកំណើនរឹងមាំក្នុងរង្វង់ ៧,០% ប្រកបដោយចីរភាព, បរិយាប័ន្ន និងធន់នឹងវិបត្តិ, កម្ពុជាចាំបាច់ត្រូវបន្តអនុវត្តគោលនយោបាយ និងវិធានការគន្លឹះមុតស្រួចមួយចំនួនប្រកបដោយឆន្ទៈនយោបាយខ្ពស់ សំដៅដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម និងបញ្ចៀសនូវហានិភ័យទាំងឡាយជាយថាហេតុ និងបន្តកែទម្រង់តាមកម្មវិធីនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រ ក្រោមគោលការណ៍ "**បន្តរក្សាសមិទ្ធផលចាស់ បង្កើតសមិទ្ធផលថ្មី**"។

II. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច

៧. ស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្ពុជា ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ មានភាពល្អប្រសើរ ដោយសេដ្ឋកិច្ចបន្តសម្រេចបានកំណើនប្រមាណ ៧,០% ដែលគាំទ្រដោយកំណើនរឹងមាំនៃវិស័យសំណង់, ការបន្តកំណើននៃវិស័យកាត់ដេរ និងវិស័យកសិកម្ម, និងការងើបឡើងខ្លាំងនៃវិស័យទេសចរណ៍ និងវិស័យលក់ដុំ-រាយ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី វិស័យកម្មន្តសាលនៅកម្ពុជាដែលផ្តោតលើផលិតកម្មតម្លៃបន្ថែមទាប និងកំណើនយឺតនៃវិស័យកាត់ដេរក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ បង្ហាញពីភាពចាំបាច់និងបន្ទាន់ក្នុងការកែទម្រង់រចនាសម្ព័ន្ធនិងពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច ទៅរកវិស័យកាត់ដេរដែលមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់ និងវិស័យសក្តានុពលផ្សេងទៀត ដើម្បីបន្តធានាចីរភាពកំណើនក្នុងរយៈពេលមធ្យម និងវែង។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង២០១៩ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាត្រូវបានរំពឹងថានឹងនៅបន្តកំណើនក្នុងរង្វង់ប្រមាណ ៧,០% ដែលទ្រទ្រង់ដោយមូលដ្ឋានកំណើនស្រដៀងទៅនឹងឆ្នាំ២០១៧។ ផ្អែកលើនិន្នាការខាងលើ, សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និងឆ្នាំ២០១៩ ត្រូវបានព្យាករដូចខាងក្រោម÷

(១)- វិស័យកសិកម្មនឹងបន្តសម្រេចបានកំណើនយឺតក្នុងរង្វង់ ១,៨% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង២០១៩។ អនុវិស័យដំណាំត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានកំណើនប្រមាណ ២,២% ក្នុងឆ្នាំទាំងពីរ ដោយកត្តាអាកាសធាតុអំណោយផល, ភាពប្រសើរឡើងនៃប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ព្រមទាំងការកើនឡើងនៃថ្លៃអង្ករនៅលើទីផ្សារអន្តរជាតិ។ ម្យ៉ាងទៀត កម្រិតខ្ពស់នៃថ្លៃកៅស៊ូលើទីផ្សារអន្តរជាតិ គួបផ្សំនឹងកំណើនខ្ពស់នៃផ្ទៃដីចៀរជ័រកៅស៊ូនឹងលើកទឹកចិត្តឱ្យកសិករខ្នាតតូច និងក្រុមហ៊ុនឯកជនបង្កើនផលិតកម្មកៅស៊ូសម្រាប់ការនាំចេញ។ អនុវិស័យនេសាទត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានកំណើនល្អប្រសើរផងដែរ ដែលត្រូវបានជំរុញដោយការបន្តកំណើនខ្ពស់នៃវារីវប្បកម្ម នៅពេលដែលមាននិន្នាការកើនឡើងនៃការវិនិយោគពីសំណាក់វិស័យឯកជន និងដៃគូអភិវឌ្ឍន៍។ ការចិញ្ចឹមសត្វក៏ត្រូវបានព្យាករថា នឹងមានកំណើនល្អ ដោយសារការបន្តកំណើននៃការចិញ្ចឹមគោ និងមាន់ធម្មជាតិបែបពាណិជ្ជកម្ម និងកំណើនផលិតកម្មជ្រូកដោយសារតែការងើបឡើងវិញនៃថ្លៃជ្រូករស់។ *ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី វិស័យកសិកម្មនៅបន្តជួបបញ្ហាប្រឈមជាច្រើន ដូចជាកំណើនផលិតភាពទាប, កង្វះការវិនិយោគលើការកែច្នៃកសិផល, ពាណិជ្ជូបនីយកម្មកសិកម្ម និងបញ្ហាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត។*

(២)- វិស័យឧស្សាហកម្មនឹងបន្តរក្សាកំណើនរឹងមាំ ក្នុងអត្រាប្រចាំឆ្នាំរង្វង់ ១០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និងឆ្នាំ ២០១៩ ដែលគាំទ្រដោយភាពរឹងមាំនៃវិស័យសំណង់ និងការបន្តកំណើននៃវិស័យកាត់ដេរ ស្របនឹងសន្ទុះកំណើន ខ្ពស់នៃវិស័យកម្មន្តសាលមិនមែនកាត់ដេរទាំងសម្រាប់នាំចេញ និងបម្រើទីផ្សារក្នុងស្រុក។ ក្នុងនោះ÷

- ការរីកចម្រើននៃវិស័យសំណង់ ជាមួយនឹងអត្រាកំណើនប្រមាណ ១៦,៧% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង ១៦,៩% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ត្រូវបានឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈការបន្តងាកទៅរកប្រភេទគម្រោងសំណង់ថ្លៃទាប និងមធ្យម ដែលជួយប៉ះប៉ូវដល់កំណើនយឺតនៃប្រភេទសំណង់ថ្លៃខ្ពស់។ ភាពរឹងមាំនៃវិស័យនេះត្រូវបានបន្តគាំទ្រដោយការអនុវត្តគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍លំនៅដ្ឋានតម្លៃសមរម្យ, ការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត និងភាពជឿជាក់ចំពោះការវិនិយោគ ដោយសារភាពរឹងមាំនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ទោះជាមានឥរិយាបទប្រុងប្រយ័ត្នពីសំណាក់វិនិយោគិនមួយចំនួនក្នុងឆ្នាំ២០១៨ ដែលជាឆ្នាំបោះឆ្នោតក៏ដោយ។

- វិស័យកាត់ដេរនៅរក្សាបានកំណើនក្នុងរង្វង់ ៥,០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង២០១៩ ដោយសារស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក ជាពិសេសសេដ្ឋកិច្ចនៃបណ្តាប្រទេសដៃគូពាណិជ្ជកម្មរបស់កម្ពុជាមានភាពប្រសើរជាងការរំពឹងទុក។ *ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី វិស័យនេះអាចបន្តប្រឈមនឹងសម្ពាធថ្លៃដើមផលិតកម្មដែលប៉ះពាល់ដល់ភាពប្រកួតប្រជែង, កំណើនប្រាក់ឈ្នួលលឿនជាងផលិតភាព, ភាពមិនច្បាស់លាស់នៃការបញ្ជាទិញ និងការប្រកួតប្រជែងកាន់តែខ្លាំងជាងមុនពីបណ្តាប្រទេសផ្សេងទៀត ដែលនាំចេញផលិតផលកាត់ដេរដូចកម្ពុជា។*

- វិស័យឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀតត្រូវបានរំពឹងថានៅរក្សាបាននូវកំណើនល្អដដែលក្នុងរង្វង់ ១១,៩% ក្នុងឆ្នាំ ២០១៨ និង ១២,២% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដោយសារការពង្រីកការវិនិយោគដែលមានស្រាប់ និងការវិនិយោគថ្មី ក្នុងអនុវិស័យកម្មន្តសាលមិនមែនកាត់ដេរដែលជាជន្ទល់កំណើនមួយដ៏រឹងមាំ រួមមាន÷ ការផលិតម្ហូបអាហារ និងភេសជ្ជៈ, គ្រឿងបង្គុំអេឡិចត្រូនិក, គ្រឿងបន្លាស់, គ្រឿងសង្ហារឹម, កង់ និងស៊ីម៉ង់ត៍ជាដើម។

(៣)- វិស័យសេវាកម្មត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនខ្ពស់ ក្នុងរង្វង់ប្រមាណ ៧,០% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និងឆ្នាំ២០១៩ ដោយសារការរំពឹងទុកនៃកំណើនល្អប្រសើរនៃវិស័យទេសចរណ៍, លក់ដុំ-រាយ, អចលនទ្រព្យ និងវិស័យដឹកជញ្ជូន និងទូរគមនាគមន៍។ ក្នុងនោះ÷

- វិស័យទេសចរណ៍ត្រូវបានរំពឹងថាបន្តងើបឡើង ក្នុងអត្រាកំណើន ៤,៥% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង ៤,៧% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដោយសារកំណើនខ្ពស់នៃចំនួនភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិ ជាពិសេសទេសចរពីតំបន់អាស៊ី, ការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការផ្សព្វផ្សាយ, ការលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការបើកជើងហោះហើរត្រង់ និងការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយនានា ក្នុងគោលបំណងទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរបន្ថែម។ *ទោះយ៉ាងនេះក្តី ការធ្វើពិពិធកម្មផលិតផល និងគោលដៅទេសចរណ៍ ព្រមទាំងការទាក់ទាញភ្ញៀវចំណាយខ្ពស់ នៅតែជាប្រការចាំបាច់ និងបន្ទាន់សំដៅធានានិរន្តរភាពកំណើននៃវិស័យនេះ ដើម្បីបន្តតួនាទីជាជន្ទល់សំខាន់មួយសម្រាប់ទ្រទ្រង់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ។*

- វិស័យលក់ដុំ-រាយ ត្រូវបានព្យាករថានឹងមានកំណើនរឹងមាំក្នុងអត្រា ៧,២% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង ៧,៣% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដោយសារការរំពឹងទុកនៃការបន្តការកើនឡើងនូវការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក។ ជាក់ស្តែង ក្នុងរយៈពេល

ប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុកត្រូវបានវាយតម្លៃថាមានសន្ទុះខ្លាំង ហើយនិន្នាការនេះនឹងនៅតែបន្ត ដោយសារកំណើនប្រជាជនដែលមានចំណូលមធ្យម (Middle Class) និងការផ្លាស់ប្ដូរឥរិយាបថនៃការចាយ-វាយ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈកំណើនហាងលក់ដុំ-រាយ និងបណ្ដាភោជនីយដ្ឋាន និងហាងភេសជ្ជៈអន្តរជាតិជាច្រើន។ លើសពីនេះ ការបង្កើនចំណាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលលើបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ព្រមទាំងការបង្កើនការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្សេងៗ ក៏នឹងរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការជំរុញ និងបង្កើន សមត្ថភាពចំណាយក្នុងស្រុកផងដែរ។

- វិស័យអចលនទ្រព្យត្រូវបានរំពឹងថានឹងនៅតែមានកំណើនរឹងមាំ ក្នុងរង្វង់ ៨,៥% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និងឆ្នាំ២០១៩ ដែលមាននិន្នាការស្របគ្នាទៅនឹងវិស័យសំណង់។ កំណើននេះនឹងត្រូវទ្រទ្រង់ដោយការកើនឡើងនៃសកម្មភាពទិញ-លក់សំណង់អគារពាណិជ្ជកម្ម និងលំនៅស្ថានដែលមានថ្លៃទាបនិងមធ្យម ដែលប៉ះប៉ូវដល់ការ-ថមថយនៃប្រតិបត្តិការទិញ-លក់ និងជួលលំនៅស្ថានថ្លៃខ្ពស់ ដោយសារកំណើនខ្លាំងនៃការផ្គត់ផ្គង់ធៀបនឹងតម្រូវការ។

តារាងទី១÷ កំណើនសេដ្ឋកិច្ចតាមវិស័យ

	២០១៧ ប៉ាន់ស្មាន	២០១៨ ព្យាករណ៍	២០១៩ ព្យាករណ៍
កំណើន ផសស	៧,០%	៧,០%	៧,១%
កសិកម្ម	១,៦%	១,៨%	១,៨%
ដំណាំ	២,០%	២,២%	២,២%
ការចិញ្ចឹមសត្វ	០,៨%	១,២%	១,៤%
នេសាទ	១,៥%	១,៨%	២,១%
ព្រៃឈើ	-០,៣%	-០,៧%	-១,២%
ឧស្សាហកម្ម	៩,៩%	៩,៦%	១០,០%
កាត់ដេរ	៥,៤%	៥,០%	៥,១%
សំណង់	១៧,៦%	១៦,៧%	១៦,៩%
ឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀត	១២,៥%	១១,៩%	១២,២%
សេវាកម្ម	៧,១%	៧,០%	៧,០%
ទេសចរណ៍	៤,៨%	៤,៥%	៤,៧%
លក់ដុំ-រាយ	៦,៩%	៧,២%	៧,៣%
ដឹកជញ្ជូន និងទូរគមនាគមន៍	៧,៩%	៧,៣%	៧,៥%
អចលនទ្រព្យ	៩,២%	៨,៤%	៨,៥%

ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មាននិងព្យាកររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ, ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៨

- វិស័យដឹកជញ្ជូន និងទូរគមនាគមន៍ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តកំណើនក្នុងអត្រា ៧,៣% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង ៧,៥% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩។ កំណើននៃវិស័យនេះនឹងត្រូវបានជំរុញដោយគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថ្មីៗដូចជា÷ ការបើកផ្លូវរថភ្លើងថ្មី (ភ្នំពេញ-ប៉ោយប៉ែត), ការពង្រីកព្រលានយន្តហោះ និងកំពង់ផែនានា និងការធ្វើឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើងនៃប្រព័ន្ធឡូជីស្ទីក ដែលនឹងជួយប៉ះប៉ូវដល់កំណើនយឺតនៃការនាំចេញផលិតផល

កាត់ដេរ។ សម្រាប់ផ្នែកទូរគមនាគមន៍ ផែនការវិនិយោគថ្មីលើបច្ចេកវិទ្យា5G និងការពង្រីកវិសាលភាពគ្របដណ្តប់ដល់តំបន់ដាច់ស្រយាល នឹងជួយជំរុញទីផ្សារអ៊ីនធឺណិតឱ្យមានសន្ទុះខ្លាំងក្នុងរយៈពេលខ្លី និងមធ្យមខាងមុខ។ *វិស័យនេះក៏ជួបប្រទះបញ្ហាប្រឈមទៅលើកង្វះខាតប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនពហុមធ្យោបាយ ព្រមទាំងភាពមានកម្រិតនៃជំនាញនិងវិជ្ជាជីវៈក្នុងវិស័យឡជីស្ទីក។*

៨. អតិផរណានៅកម្ពុជាត្រូវបានព្យាករថានឹងបន្តស្ថិតក្នុងកម្រិតអាចគ្រប់គ្រងបានក្នុងអត្រា ៣,៤% ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង ៣,១% ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ស្របនឹងការរំពឹងទុកនៃកំណើនយឺតនៃថ្លៃប្រេងលើទីផ្សារអន្តរជាតិ និងកំណើនយឺតជាងមុននៃថ្លៃម្ហូបអាហារ ដោយសារការអនុវត្តវិធានការមួយចំនួនដែលបានដាក់ និងគ្រោងនឹងដាក់ចេញដោយរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដូចជា÷ ការបញ្ចុះអត្រាពន្ធនាំចូលចំពោះម្ហូបអាហារ, ការលុបភាស៊ីអាជីវកម្មសត្តឃាតដ្ឋាន និងការបង្កើនភាពប្រកួតប្រជែងក្នុងអាជីវកម្មសត្តឃាតដ្ឋាននិងនៅមណ្ឌលបែងចែកផលនេសាទទឹកសាប។ល។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវពន្លឿនការអនុវត្តវិធានការទាំងនេះឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ សំដៅធានាបាននូវស្ថិរភាពថ្លៃ និងស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចជារួម។

៩. អត្រាប្តូរប្រាក់រៀលធៀបនឹងប្រាក់ដុល្លារអាមេរិក ត្រូវបានរំពឹងថានឹងមានស្ថិរភាព ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និងឆ្នាំ២០១៩ ពោលគឺស្ថិតនៅក្នុងរង្វង់ ៤ ០៥០ រៀលក្នុងមួយដុល្លារអាមេរិក ដោយសារស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច, ជំនឿទុកចិត្តពីសំណាក់សាធារណជនលើការប្រើប្រាស់ប្រាក់រៀល តាមរយៈការអនុវត្តវិធានការលើកកម្ពស់ប្រាក់រៀលរបស់ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា និងការបន្តពង្រឹងគោលនយោបាយគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ក្នុងវិស័យហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។

តារាងទី២÷ តារាងប៉ាន់ស្មានទំហំពាណិជ្ជកម្ម និងវិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស

	២០១៧ ប៉ាន់ស្មាន	២០១៨ ព្យាករណ៍	២០១៩ ព្យាករណ៍
ការនាំចេញ (លានដុល្លារអាមេរិក)	១០.៨៤៩	១២.១២៣	១៣.៧២៤
ការនាំចូល (លានដុល្លារអាមេរិក)	១៤.២២១	១៥.៩១៣	១៧.៩៣៨
ឱនភាពសមតុល្យពាណិជ្ជកម្ម	៣.៣៧១	៣.៧៩០	៤.២១៤
ការនាំចេញ (កំណើនប្រចាំឆ្នាំ)	១៧,៥%	១១,៧%	១៣,២%
ការនាំចូល (កំណើនប្រចាំឆ្នាំ)	១២,៤%	១១,៩%	១២,៧%
វិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (លានដុល្លារអាមេរិក)	២.៥៣៨	២.៩៥៩	៣.៥០៥
វិនិយោគផ្ទាល់ពីបរទេស (កំណើនប្រចាំឆ្នាំ)	១៧,២%	១៦,៦%	១៨,៥%

ប្រភព: ការប៉ាន់ស្មាននិងព្យាកររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ, ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៨

១០. ឱនភាពគណនីចរន្ត (រួមបញ្ចូលបង្វែរ) ត្រូវបានព្យាករថានឹងស្ថិតក្នុងអត្រា ៧,៤% និង ៧,២% នៃ ផសស ក្នុងឆ្នាំ២០១៨ និង ២០១៩ រៀងគ្នា។ ភាពប្រសើរឡើងនៃគណនីចរន្តនេះ នឹងឆ្លុះបញ្ចាំងតាមរយៈភាពរួមតូចនៃឱនភាពសមតុល្យពាណិជ្ជកម្ម, ការកើនឡើងខ្ពស់នៃចំណូលដែលបានពីភ្ញៀវទេសចរអន្តរជាតិ និងកំណើននៃប្រាក់បង្វែរឯកជនពីបរទេស (Remittances)។ ទុនបម្រុងអន្តរជាតិសរុបត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តកើនឡើងដល់ប្រមាណ ៩ ៤៩៤ លានដុល្លារអាមេរិក និង ១១ ០៥៩ លានដុល្លារអាមេរិក ដែលធានាការនាំចូលបាន ៦,២ ខែ និង ៦,៥ ខែ រៀងគ្នា។

១១. ក្នុងបរិបទនៃបញ្ហាប្រឈម និងហានិភ័យនានាដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ, ដើម្បីបន្តជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវសម្រេចឱ្យខានតែបាននូវលទ្ធផលជាក់ស្តែង ក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយគន្លឹះជាក់លាក់ និងមុតស្រួចចំនួន ៣ រួមមាន÷ (ក)- បន្តធានាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច, (ខ)- ជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន និងធន់នឹងវិបត្តិ និង (គ)- ពន្លឿនការកែទម្រង់ និងការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន។

វិធានការគោលនយោបាយតាមផ្នែកគន្លឹះធំៗទាំងបីនេះ រួមមាន÷

(ក)- បន្តធានាស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច តាមរយៈ÷

(១)- ពង្រឹងយន្តការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ និងវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុ;

(២)-គ្រប់គ្រងកំណើនឥណទានក្នុងវិស័យពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនទ្រព្យ ឱ្យស្ថិតក្នុងកម្រិតសមស្របមួយ និងបង្កើនគុណភាពនៃការផ្តល់ឥណទាន ដោយផ្តោតលើវិស័យផលិតកម្មនិងពាណិជ្ជកម្ម;

(៣)- បន្តខិតខំស្វែងរកប្រភពទុនថ្មីៗបន្ថែមទៀតសម្រាប់វិស័យឯកជន ដូចជា÷ ការអភិវឌ្ឍទីផ្សារសញ្ញាប័ណ្ណ និងទីផ្សាររូបិយប័ណ្ណ និងការបង្កើតធនាគារសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម;

(៤)- បន្តផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើការគ្រប់គ្រងវិស័យអចលនទ្រព្យ និងខិតខំជំរុញការអភិវឌ្ឍលំនៅស្ថានដែលមានថ្លៃសមរម្យស្របតាមគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល; និង

(៥)- បង្កើនការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ជាពិសេសអ្នកនៅតាមទីជនបទ ពាក់ព័ន្ធនឹងកម្ចីពីស្ថាប័នមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ។

(ខ)- ជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន និងធន់នឹងវិបត្តិ តាមរយៈ÷

(១)- ការបង្កើនសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែងកម្ពុជា÷ (i)- កាត់បន្ថយថ្លៃឡូជីស្ទីក; (ii)- កាត់បន្ថយថ្លៃអគ្គិសនីបន្ថែមទៀត និងធានាស្ថិរភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់; (iii)- អនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនូវផែនការមេភស្តុភារកម្ម; (iv)-បន្តធ្វើសាមញ្ញកម្ម និងស្វ័យប្រវត្តិកម្មនីតិវិធីគយ ទាំងលើការកំណត់ថ្លៃ និងការបញ្ចេញទំនិញ; (v)- កាត់បន្ថយ និងឈានទៅលុបបំបាត់ចំណាយក្រៅផ្លូវការនៅគ្រប់ស្ថាប័ន ជាពិសេស ពាក់ព័ន្ធនឹងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម; (vi)- កែទម្រង់សមត្ថកិច្ចស្ថាប័ននៅមាត់ច្រក; (vii)- ជំរុញការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធពន្ធ ដោយឈរលើគោលការណ៍ដែលអនុគ្រោះដល់

កំណើន និងធានាយុត្តិធម៌, សមធម៌, សេវាល្អ, អភិបាលកិច្ចល្អ និងបង្កើនអនុលោមភាព; (viii)- ជំរុញការតភ្ជាប់ផ្នែកដឹកជញ្ជូន, ថាមពល និងឌីជីថល; និង (ix)- អនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនូវគោលនយោបាយជាតិស្តីពីការអប់រំបណ្តុះបណ្តាល បច្ចេកទេសនិងវិជ្ជាជីវៈ ។

(២)- **ការជំរុញការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច÷** (i)- បន្តពង្រឹងក្បាលម៉ាស៊ីនកំណើនដែលមានស្រាប់ ដោយអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាពនូវ "គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ ២០១៥-២០២៥" ជាពិសេសទៅលើការរៀបចំផែនការមេក្នុងការប្រែក្លាយខេត្តព្រះសីហនុឱ្យទៅជាតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសគំរូពហុបំណង និងរៀបចំ និងចាប់ផ្តើមអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រទំនើបកម្មវិស័យកាត់ដេរ។ ទន្ទឹមនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏នឹងអនុវត្តគោលនយោបាយថ្មីៗមួយចំនួនដូចជា ផែនការមេសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម, និងការធ្វើពិពិធកម្មវិស័យទេសចរណ៍; (ii)- កំណត់ឱ្យបាននូវក្បាលម៉ាស៊ីនកំណើនថ្មីដែលមានសក្តានុពលខ្ពស់ផ្សេងទៀត; (iii)- អភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម (SMEs) តាមរយៈការបង្កើតធនាគារសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម; (iv)- មូលនិធិគម្រោងអភិវឌ្ឍសហគ្រិនភាពកម្ពុជា (Cambodia Entrepreneurship Development Project Fund); (v)- បង្កើតឧស្សាហកម្មថ្មីដែលដឹកមុខដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ដោយមានការសហការជាមួយវិស័យឯកជន ដើម្បីបង្កើនការចូលរួមកាន់តែខ្លាំងជាងមុនក្នុងការអភិវឌ្ឍជាតិ; (vi)- រៀបចំខ្លួនដើម្បីទាញយកឱ្យអស់លទ្ធភាពនូវអត្ថប្រយោជន៍ពីការរីកចម្រើននៃសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល; និង (vii)- ខិតខំទ្វេរដងក្នុងការទាក់ទាញការវិនិយោគផ្ទាល់ពីក្រៅប្រទេស ដើម្បីបំពេញបន្ថែមការវិនិយោគនៅក្នុងស្រុក តាមរយៈការបញ្ចប់វិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីវិនិយោគ, អនុម័តច្បាប់ស្តីពីតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស និងធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធពន្ធដារ។ល។

(គ)- ***ពន្លឿនការកែទម្រង់ និងការពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន*** តាមរយៈ÷

(១)- ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការគ្រប់គ្រង និងកំណែទម្រង់វិស័យសាធារណៈ ដូចជាវិស័យកងទ័ព និងសន្តិសុខ, តុលាការ និងយុត្តិធម៌, រដ្ឋបាលសាធារណៈ, វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ, ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, វិស័យហិរញ្ញវត្ថុ និងធនាគារ និងវិស័យសំខាន់ៗផ្សេងៗទៀត;

(២)- កាត់បន្ថយចំណាយលើការធ្វើធុរកិច្ច ដោយពិនិត្យជាចាំបាច់លើបញ្ហាបទប្បញ្ញត្តិ, នីតិវិធីនៃការអនុវត្ត, គុណភាព និងចំណាយលើសេវាសាធារណៈ ក្នុងគោលបំណងលើកកម្ពស់ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងឡូជីស្ទីកកម្ពុជាឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព; និង

(៣)- ពង្រឹងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សប្រកបដោយគុណភាព ទាំងជំនាញកម្រិតទាប មធ្យម និងខ្ពស់ សំដៅបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។

១២. ការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចនេះនឹងបន្តរក្សាបានកំណើនរឹងមាំ ប្រកបដោយចីរភាព និងធន់នឹងវិបត្តិ, ស្ថិរភាពថ្លៃ, ការបង្កើតការងារ និងចីរភាពបំណុល។ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនេះ រាជរដ្ឋាភិបាល ក៏ដូចជាស្ថាប័នដែលមានសមត្ថកិច្ចផ្ទាល់នឹងត្រូវខិតខំចាត់វិធានការចាំបាច់នានា ដើម្បីចូលរួមចំណែកសម្រេច

បានកំណើនសេដ្ឋកិច្ចក្នុងរង្វង់ ៧,០%, រក្សាស្ថិរភាពថ្លៃទំនិញនៅលើទីផ្សារ ជាមួយអត្រាអតិផរណាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំក្រោម ៥% និងស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់ក្នុងរង្វង់ ៤ ០៥០ រៀល/ដុល្លារអាមេរិក នៅឆ្នាំ២០១៩។ *(សូមពិនិត្យឧបសម្ព័ន្ធ ១÷ សូចនាករម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៦-២០២១ ភ្ជាប់មកជាមួយ)*។

III. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

១៣. ក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ២០១៩ ដែលត្រូវបានរៀបចំ ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ដូចបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ ព្រមជាមួយនឹងគោលនយោបាយពង្រឹងការគ្រប់គ្រងថវិកា (Fiscal Consolidation) មានគោលបំណង ដូចតទៅ÷

- បន្តពង្រឹងសន្តិភាព, ស្ថិរភាពនយោបាយ, សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ;
- បន្តធានាអនុវត្តគោលនយោបាយដើម្បីជំរុញកំណើន, ការងារ, សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព ក្នុងគោលដៅបែងចែកផ្លែផ្កានៃកំណើន ប្រកបដោយសមធម៌ដល់គ្រប់ស្រទាប់វណ្ណៈនៃប្រជាជន;
- បន្តធានាសម្រេចឱ្យបាននូវកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរឹងមាំ ប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន,ចីរភាព និងធន់នឹងវិបត្តិ ព្រមទាំងធានាបានស្ថិរភាព ក្នុងបរិការណ៍នៃអត្រាអតិផរណាអាចគ្រប់គ្រងបាន និងអត្រាប្តូរប្រាក់មានស្ថិរភាព;
- បន្តគាំទ្រការអនុវត្តកម្មវិធីជាតិកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ, ការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ;
- បន្តគាំទ្រដល់ការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រនៃការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធថវិកា ២០១៨-២០២៥;
- បន្តគិតគូរ និងដំឡើងប្រាក់បៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ក្នុងកម្រិតសមស្រប និងដោយផ្អែកលើវិជ្ជាជីវៈការងារ និងសមត្ថភាព ដោយផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងការបន្តកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ;
- ពន្លឿនការអនុវត្តឱ្យបានខ្លាំងក្លានូវវិធានការគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៥-២០២៥ ដែលជា "យុទ្ធសាស្ត្រកំណើនសេដ្ឋកិច្ចថ្មី" តាមរយៈការជំរុញវិនិយោគសាធារណៈឱ្យគ្រប់គ្រាន់លើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈចាំបាច់សម្រាប់គាំទ្រសកម្មភាពឧស្សាហកម្ម;
- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស តាមរយៈការលើកកម្ពស់គុណភាពអប់រំ, និងការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈ និងបច្ចេកទេសទាំងកម្រិតទាប មធ្យម និងខ្ពស់ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ពលកម្មជំនាញប្រកបដោយផលិតភាពឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ទៅតាមតម្រូវការរបស់ធុរកិច្ច;
- បន្តលើកកម្ពស់សេវាសុខាភិបាលតាមរយៈការវិនិយោគបន្ថែម ទាំងលើអគារមន្ទីរពេទ្យ, សម្ភារៈបរិក្ខារ និងសមត្ថភាពមន្ត្រីសុខាភិបាល;
- បន្តអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ជាពិសេសផ្តោតសំខាន់លើការតភ្ជាប់ក្នុងវិស័យដឹកជញ្ជូន, វិស័យថាមពល និងវិស័យឌីជីថល;

- បន្តជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ដោយផ្តោតលើការបង្កើនផលិតភាព, ពិពិធកម្ម, ការកែច្នៃកសិផល និងពាណិជ្ជូបនីយកម្ម;
- ពង្រឹងលំហថវិកា និងយន្តការគ្រប់គ្រងហានិភ័យ ដែលអាចកើតមានឡើងជាយថាហេតុ;
- ធានាអនុវត្តគោលនយោបាយពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព សំដៅធានារក្សានូវចីរភាពបំណុល; និង
- បន្តពង្រឹងស្ថាប័នជាតិ និងអភិបាលកិច្ច ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាព, ស័ក្តិសិទ្ធិភាព, គណនេយ្យភាព និងតម្លាភាពនៃសេវាសាធារណៈ។

១៤. ដើម្បីឈានទៅសម្រេចគោលបំណងខាងលើ, រាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់គោលដៅសូចនាករហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដូចខាងក្រោមនេះ÷

- ចំណូលចរន្តឱ្យសម្រេចបាន ១៩,២២% នៃ ផសស នៅឆ្នាំ២០១៩ ពោលគឺ មានកំណើន ០,៥ ពិន្ទុភាគរយនៃ ផសស ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១៨ ដែលក្នុងនោះ សម្រាប់ថ្នាក់ជាតិគឺ ១៧,៩៦% នៃ ផសស និងសម្រាប់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ១,២៦% នៃ ផសស។ ដោយឡែក ការប្រមូលចំណូលពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ៨,៣១% នៃ ផសស, ចំណូលពីអគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជាត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ៨,២៧% នៃ ផសស, និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ២,៦៤% នៃ ផសស។ ក្នុងន័យនេះ ចំណូលក្នុងស្រុកសរុបសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៩ ត្រូវគ្រោងសម្រេចឱ្យបាន ១៩,៤០% នៃ ផសស ពោលគឺចំណូលចរន្តក្នុងទំហំ ១៩,២២% នៃ ផសស និងចំណូលមូលធនក្នុងទំហំ ០,១៨% នៃ ផសស។
- ចំណាយសរុបថវិកាជាតិនៅឆ្នាំ២០១៩ នឹងកំណត់ក្នុងរង្វង់ ២៤,៤៧% នៃ ផសស ក្នុងនោះ ចំណាយសរុបថវិកាថ្នាក់ជាតិ ២៣,២១% នៃ ផសស និងចំណាយសរុបថវិកាថ្នាក់ក្រោមជាតិ ១,៩៩% នៃ ផសស ដោយរួមបញ្ចូលទាំងការឧបត្ថម្ភធនដល់ថ្នាក់ក្រោមជាតិ ចំនួន ០,៧៣% នៃ ផសស។ ចំណាយចរន្តថវិកាជាតិត្រូវកំណត់ក្នុងកម្រិត ១៥,៩៧% នៃ ផសស ដែលក្នុងនោះ÷
    - ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកមានសមាមាត្រស្មើនឹង ៤៧,៤% នៃចំណាយចរន្តថវិកាជាតិ ត្រូវជា ៧,៥៦% នៃ ផសស ដែលត្រូវបានផ្តោតអាទិភាពលើការបង្កើនបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ ដើម្បីបង្កើនផលិតភាពការងារនិងពង្រឹងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ។ គួរគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា តួលេខសមាមាត្រនៃចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកមានការថយចុះធៀបឆ្នាំ២០១៨ដោយសារថវិកាចំណាយសម្រាប់សោធននិវត្តន៍របស់អតីតមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងអតីតយុទ្ធជន ត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរការកត់ត្រាពីក្នុងប្រភេទចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិក (ជំពូក ៦៤) ទៅកត់ត្រាជាចំណាយអត្ថប្រយោជន៍សង្គម (ជំពូក ៦២) ក្នុងប្រភេទចំណាយក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិកវិញ ដើម្បីឱ្យស្របតាមឧត្តមានុវត្តជាអន្តរជាតិ។

- ចំណាយក្រៅបន្ទុកបុគ្គលិកមានសមាមាត្រស្មើនឹង ៥២,៦% នៃចំណាយចរន្តថវិការដ្ឋ ត្រូវជា ៨,៤១% នៃ ផសស ដោយផ្ដោតសំខាន់លើតម្រូវការចំណាយសម្រាប់ទ្រទ្រង់ដល់ការកែទម្រង់នានា និងការអនុវត្តគោលនយោបាយសំខាន់ៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដូចជាក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិគាំពារសង្គមជាដើម។

ជារួម ចំណាយចរន្តថវិកាថ្នាក់ជាតិត្រូវបានគ្រោងវិភាជទៅតាមវិស័យ ដូចខាងក្រោម÷

- **វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ១,៩៦% នៃ ផសស និងមានការថយចុះ ៤,៨% ធៀបច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១៨, ដោយសារថវិកា គ.ជ.ប នឹងថយចុះវិញចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩;
- **វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្ដាប់ធ្នាប់សាធារណៈ** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៣,៩៣% នៃ ផសស និងមានកំណើន ១០,៩% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១៨;
- **វិស័យសង្គមកិច្ច** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ៥,៧៤% នៃ ផសស និងមានកំណើន ១១,៥% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១៨; និង
- **វិស័យសេដ្ឋកិច្ច** ត្រូវបានគ្រោងប្រមាណ ១,៣០% នៃ ផសស និងមានកំណើន ៣,៨% ធៀបនឹងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០១៨។

ទន្ទឹមនឹងនេះ សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៩ ចំណាយមូលធនត្រូវបានគ្រោងបង្កើនដល់ប្រមាណជា ៨,៥០% នៃ ផសស ក្នុងគោលដៅជួយទ្រទ្រង់ផលិតភាពក្នុងសេដ្ឋកិច្ច, អភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។

ដូចនេះ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានក្របខ័ណ្ឌចំណូល និងចំណាយខាងលើ, អតិរេកថវិកាចរន្តសម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៩ នឹងសម្រេចបានប្រមាណ ៣,២៥% នៃ ផសស និងឱនភាពថវិកាសរុបនឹងត្រូវស្ថិតត្រឹម ៥,០៧% នៃ ផសស។ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនេះ ថវិកាឆ្នាំ២០១៩ មានចរិតជាការពង្រឹងវិន័យ និងប្រសិទ្ធភាពថវិកា តាមរយៈការរក្សាសមតុល្យថវិកា និងការផ្ដោតកាន់តែសំខាន់លើប្រសិទ្ធភាពចំណាយ ទាំងកម្រិតវិភាជ និងប្រតិបត្តិការ។ *(សូមពិនិត្យក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈឆ្នាំ២០១៧-២០១៩ ក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ២ ភ្ជាប់មកជាមួយ)*។

១៥. ដើម្បីធានាបាននូវការអនុវត្តទៅតាមគោលដៅខាងលើ និងដោយផ្អែកលើស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ការគ្រោងថវិកាឆ្នាំ២០១៩ និងឆ្នាំបន្តបន្ទាប់ ត្រូវរៀបចំឡើងលើមូលដ្ឋានយុទ្ធសាស្ត្រ និងក្របខ័ណ្ឌនៃវិធានការ ដូចខាងក្រោម÷

<u>វិធានការផ្នែកចំណូល</u>

ក .ចំណូលពន្ធដារ

វិធានការគន្លឹះជាក់លាក់ សម្រាប់អនុវត្តក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ក្នុងទិសដៅរក្សាកំណើនចំណូលពន្ធ និងឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាប្រឈម រួមមាន÷

- *បន្តពង្រឹងមុខងារប្រតិបត្តិការស្នូល រួមមាន ការចុះបញ្ជីអ្នកជាប់ពន្ធ, ការផ្ដល់សេវាអ្នកជាប់ពន្ធ, ការចាត់ចែងលិខិតប្រកាស, ការធ្វើសវនកម្ម, ការស៊ើបអង្កេត, ការប្រមូលបំណុលពន្ធ និងបណ្ដឹងតវ៉ា* តាមរយៈ÷

- បន្តពង្រឹងការចុះបញ្ជីពន្ធដារចំពោះសហគ្រាសដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជីពន្ធដារ ដែលបានរកឃើញដោយការចុះអង្កេតសហគ្រាស និងផ្ទៀងផ្ទាត់ព័ត៌មានរបស់អ្នកជាប់ពន្ធជាមួយស្ថាប័នផ្សេងៗ;
- លើកទឹកចិត្តអ្នកជាប់ពន្ធឱ្យចុះបញ្ជីតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិក E-registration;
- បន្តផ្តល់សេវាជូនអ្នកជាប់ពន្ធធំ មធ្យម និងតូច តាមរយៈសិក្ខាសាលាផ្សព្វផ្សាយ និងពិគ្រោះយោបល់ទាក់ទងនឹងប្រព័ន្ធពន្ធដារ និងរដ្ឋបាលសារពើពន្ធ;
- បន្តចេញវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់អំពីអនុលោមភាពពន្ធ (Tax Compliance Award Certificate) ចំពោះអ្នកជាប់ពន្ធដែលមានអនុលោមភាពពន្ធខ្ពស់;
- ពង្រឹងការពិគ្រោះយោបល់តាមទូរស័ព្ទ (Call Center) និងការជជែកផ្ទាល់ជាមួយពន្ធដារ (Live Chat) និងបញ្ជរនៅតាមនាយកដ្ឋាន និងសាខាពន្ធដារខេត្ត-ខណ្ឌ;
- រៀបចំសៀវភៅណែនាំស្តីពីគោលការណ៍នៃកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីពីការចៀសវាងការយកពន្ធត្រួតគ្នា;
- រៀបចំការដាក់លិខិតប្រកាស និងការបង់ប្រាក់ Online (E-Filing and E-Payment);
- រៀបចំបញ្ជរទទួលលិខិតប្រកាសពន្ធដោយស្វ័យប្រវត្តិ (Automatic Tax Return Kiosk) តាមគោលដៅអ្នកជាប់ពន្ធសំខាន់ៗ;
- បន្តពង្រឹងការវិភាគហានិភ័យរបស់អ្នកជាប់ពន្ធ ដើម្បីកសាងកម្មវិធីសវនកម្មប្រចាំឆ្នាំ ដោយកំណត់វិស័យដែលមានកម្រិតហានិភ័យខ្ពស់ ដូចជា វិស័យនាំចេញ-នាំចូល, វិស័យទេសចរណ៍, វិស័យសំណង់, វិស័យដឹកជញ្ជូន និងវិស័យដែលមានសក្តានុពលផ្សេងទៀតដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ដើម្បីធ្វើសវនកម្មប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងស័ក្តិសិទ្ធិភាព;
- បន្តជ្រើសរើសសហគ្រាសដែលមានបុត្រសម្ព័ន្ធ ជាអាទិភាពក្នុងការធ្វើសវនកម្មលើការផ្ទេរថ្លៃរវាងសហគ្រាស;
- ជំរុញការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចផ្តល់របាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ ដែលធ្វើសវនកម្មដោយស្នងការគណនេយ្យឯករាជ្យ ដើម្បីពង្រឹងការគោរពច្បាប់ និងបន្ថយបន្ទុកសវនកម្ម;
- បន្តបង្កើនការពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់ និងការប្រមូលទិន្នន័យព័ត៌មាន រួមមានការផ្ទៀងផ្ទាត់វិក្កយបត្រអាករលើតម្លៃបន្ថែម និងប្រភេទពន្ធផ្សេងៗ ដើម្បីកសាងកម្មវិធីសវនកម្ម និងការកំណត់ពន្ធឡើងវិញ; និង
- អនុវត្តវិធានការពាក់ព័ន្ធដែលនឹងត្រូវបានដាក់ចេញ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយទំនើបកម្មប្រព័ន្ធពន្ធដារឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣ ដែលផ្អែកលើគោលការណ៍អនុគ្រោះដល់កំណើន និងធានាយុត្តិធម៌, សមធម៌, សេវាល្អ, អភិបាលកិច្ចល្អ និងបង្កើនអនុលោមភាព។

- *បន្តការពង្រឹងមុខងារគាំទ្រ* តាមរយៈ ៖
  - ដាក់ឱ្យអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់គ្រងធនធានមនុស្សរយៈពេល ០៥ ឆ្នាំ (២០១៩-២០២៣) និងផែនការប្រតិបត្តិធនធានមនុស្សឆ្នាំ២០១៩;
  - បន្តធ្វើទំនើបកម្មប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា ដោយអភិវឌ្ឍកម្មវិធីគ្រប់គ្រងការប្រមូលពន្ធតាមបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន;

- បន្តរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ និងបទប្បញ្ញត្តិស្តីពីពន្ធដារ ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងការវិវឌ្ឍនៃស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម រួមមាន÷ រៀបចំកែសម្រួលតារាងតម្លៃថ្មីសម្រាប់ជាមូលដ្ឋានគិតពន្ធប្រថាប់ត្រាផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិកាន់កាប់អចលនទ្រព្យ និងតម្លៃជាមូលដ្ឋានគិតពន្ធលើអចលនទ្រព្យ, រៀបចំកែ-សម្រួលប្រកាសស្តីពីការប្រមូលពន្ធប្រថាប់ត្រា, រៀបចំប្រកាសស្តីពីការប្រមូលពន្ធលើមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន និងយានជំនិះគ្រប់ប្រភេទសម្រាប់ឆ្នាំ២០១៩ និងសិក្សាភាពខ្វះចន្លោះនៃច្បាប់ស្តីពីសារពើពន្ធ; និង
- រៀបចំបង្កើតវិធីសាស្ត្រតាមដាន, វិភាគ, វាយតម្លៃ និងផ្តល់យោបល់លើការអនុវត្តគោលនយោបាយពន្ធដារថ្នាក់ជាតិ, ក្នុងតំបន់ និងសកលលោក។

ខ. ចំណូលគយ និងរដ្ឋាករ

ក្នុងទិសដៅបន្តរក្សាកំណើនចំណូល និងឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហាប្រឈមរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករកម្ពុជា វិធានការគន្លឹះគ្រោងនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តឆ្នាំ២០១៩ រួមមាន÷

- *បន្តពង្រឹងរដ្ឋបាលគយ តាមរយៈការពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តនីតិវិធីគយ, ការងារបច្ចេកទេសគយ, ការអនុវត្តច្បាប់លើទំនិញនាំចូលល្មើសកម្មសិទ្ធិបញ្ញា, ការងារបង្ការនិងបង្ក្រាបអំពើរត់គេចពន្ធ, និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ÷*
  - ពង្រឹងយន្តការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តនីតិវិធីគយ តាមរយៈ÷ (១)- ការកត់ត្រា និងជម្រះបញ្ជីទំនិញនាំចូល, កិច្ចសហការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានជាមួយអាជ្ញាធរកំពង់ផែ ដើម្បីកំណត់មុខសញ្ញាហានិភ័យមុនពេលទំនិញមកដល់, (២)- ការពង្រឹងបន្ថែមលើការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មលក់ទំនិញរួចពន្ធ ស្របតាមឧត្តមានុវត្តជាអន្តរជាតិ និង (៣)- ការដាក់ចេញនូវវិធានការជាក់លាក់ក្នុងការទារបំណុលពន្ធ និងអាករ;
  - បង្កើនប្រសិទ្ធភាពលើការងារតម្លៃគិតពន្ធគយ, ការចាត់ថ្នាក់ទំនិញ និងវិធានដើមកំណើត តាមរយៈ÷ (១)- ការពិនិត្យឡើងវិញនូវការធ្វើមជ្ឈការ និងវិមជ្ឈការការងារផ្ទៀងផ្ទាត់តម្លៃគិតពន្ធគយទៅអង្គភាពគយនិងរដ្ឋាករមូលដ្ឋាន ឱ្យកាន់តែសមស្របតាមការវិវត្តសភាពការណ៍, (២)- ការកែសម្រួលនីតិវិធីផ្ទៀងផ្ទាត់តម្លៃគិតពន្ធគយ, ការចាត់ថ្នាក់ទំនិញ និងវិធានដើមកំណើត, (៣)- ការកែលម្អប្រព័ន្ធទិន្នន័យគ្រប់គ្រងតាមមធ្យោបាយអេឡិចត្រូនិក, និង (៤)- ការតាមដាន និងវាយតម្លៃអនុលោមភាពការងារទាំងនេះ ឱ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួន;
  - កសាងនីតិវិធី, យន្តការចាំបាច់ និងបទប្បញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធបន្ថែមទៀតដើម្បី÷ (១)- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពការងារបង្ក្រាបការជួញដូរទំនិញល្មើសកម្មសិទ្ធិបញ្ញា, (២)- អភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធកត់ត្រាការចុះបញ្ជីទំនិញដែលជាកម្មវត្ថុការពារកម្មសិទ្ធិបញ្ញា, និង (៣)- បង្កើតយន្តការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានរវាងរដ្ឋបាលគយជាមួយក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ និងជាមួយម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ;
  - ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពយន្តការត្រួតពិនិត្យ និងបង្ក្រាបបទល្មើសទាំងនៅដើមទី កណ្តាលទី និងចុងទី តាមរយៈការងារស្រាវជ្រាវ, ស៊ើបអង្កេត, ទប់ស្កាត់ និងបង្ក្រាបបទល្មើសគយគ្រប់ប្រភេទទាំងបទល្មើសឆ្លងដែន,

ចរាចរណ៍សាច់ប្រាក់ និងឧបករណ៍ហិរញ្ញវត្ថុខុសច្បាប់ និងការនាំចូលពុំស្របច្បាប់ និង/ឬហាមឃាត់ផ្សេងទៀត;

- បង្កើនកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ, ការធ្វើសមាហរណកម្ម និងសុខដុមណីយកម្មកិច្ចការគយ ទាំងនៅក្នុងកម្រិតតំបន់ និងសាកលលោក ដើម្បី÷(១)- ធានាប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានស្ថិតិពាណិជ្ជកម្ម, (២)- បង្ការ និងបង្ក្រាបបទល្មើសឆ្លងកាត់ព្រំដែន និងបទល្មើសគេចពន្ធ, (៣)- ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពគ្រប់គ្រងការអនុវត្តពន្ធអនុគ្រោះនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីក្នុងក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន និងអាស៊ានជាមួយដៃគូ, និង (៤)- ចែករំលែកចំណេះដឹងបទពិសោធន៍; និង
- អនុវត្តវិធានការពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកពន្ធគយ ដែលនឹងត្រូវដាក់ចេញនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌកែទម្រង់ប្រព័ន្ធពន្ធ ឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣។

- *បន្តការពង្រឹងមុខងារគាំទ្រ* តាមរយៈ÷
  - ពង្រឹងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម តាមរយៈការអនុវត្តយន្តការប្រតិបត្តិករសេដ្ឋកិច្ចមានការអនុញ្ញាត, ការវាយតម្លៃធុរជន, ការពង្រីកមុខងារប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងហានិភ័យ, ការកែសម្រួលសមាសភាព និងការពង្រីកភាពគ្របដណ្តប់នៃប្រតិបត្តិការសវនកម្មគយក្រោយពេលបញ្ចេញទំនិញ, និងការផ្លាស់ប្តូរព័ត៌មានទាំងផ្ទៃក្នុងអង្គភាពគយ និងជាមួយស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ;
  - ពង្រឹងការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន និងបច្ចេកវិទ្យាត្រួតពិនិត្យក្នុងការងារគយ តាមរយៈ÷ (១)- ការបន្តពង្រីកវិសាលភាពគ្របដណ្តប់នៃការអនុវត្តប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្មទិន្នន័យគយ (អាស៊ីគូដា), (២)- ការកែលម្អ និងបន្ថែមមុខងារគាំទ្រនីតិវិធីគយផ្សេងៗដល់ប្រព័ន្ធ, និង (៣)- ការតភ្ជាប់រវាងប្រព័ន្ធអាស៊ីគូដាជាមួយប្រព័ន្ធស្វ័យប្រវត្តិកម្មគយផ្សេងទៀត;
  - បន្តរៀបចំអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធបញ្ជរតែមួយជាតិសម្រាប់ "ដំណាក់កាលទី២" គឺគ្រោងតភ្ជាប់ទៅស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនឹងការចេញអាជ្ញាប័ណ្ណ ឬលិខិតអនុញ្ញាតក្នុងទម្រង់អេឡិចត្រូនិកប្រើប្រាស់សម្រាប់ការបញ្ចេញទំនិញពីគយ បន្ទាប់ពីការចូលរួមបញ្ជូន និងទទួលវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ប្រភពទំនិញក្នុងទម្រង់អេឡិចត្រូនិក (e-FORM D)។ ក្នុងដំណាក់កាលទី២នេះ ក្រសួងស្ថាប័នដែលអាចតភ្ជាប់ក្នុងប្រព័ន្ធបញ្ជរតែមួយជាតិ រួមមាន÷ ក្រសួងសុខាភិបាល, ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា និងតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស, ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ, ក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម, ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងក្រសួងរ៉ែ និងថាមពល;
  - ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពការប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនស្កែន និងប្រព័ន្ធកាមេរ៉ាត្រួតពិនិត្យគយ តាមរយៈការបង្កើតមជ្ឈមណ្ឌលទទួលរូបភាពម៉ាស៊ីនស្កែន និងយន្តការគាំទ្រចាំបាច់ផ្សេងទៀត;
  - ជំរុញវិសាលភាពនៃការអនុវត្តនីតិវិធីឆ្លងកាត់គយ តាមរយៈការចូលរួមក្នុងសមាសភាពក្រុមការងារថ្នាក់ជាតិ និងយន្តការគាំទ្រចាំបាច់នានា; និង

- ពង្រឹងអភិបាលកិច្ចអង្គភាពគយ និងអភិវឌ្ឍន៍ស្ថាប័ន តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងកែលម្អយន្តការវាយតម្លៃ, យន្តការលើកទឹកចិត្ត និងការដាក់ទណ្ឌកម្មដល់មន្ត្រីគយ និងបុគ្គលពាក់ព័ន្ធ។

គ. ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ

ក្នុងទិសដៅបន្តកំណើន និងពង្រឹងប្រភពចំណូលសក្តានុពល បន្ថែមលើវឌ្ឍនភាពសម្រេចកន្លងមក ក៏ដូចជាឆ្លើយតបនឹងបញ្ហាប្រឈមផ្សេងៗដែលអាចនឹងកើតមានឡើងក្នុងឆ្នាំ២០១៩ វិធានការគន្លឹះប្រចាំគ្រាដែលចាំបាច់ត្រូវបន្តអនុវត្ត រួមមាន÷

- បង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃដំណើរការរបស់គណៈកម្មាធិការត្រួតពិនិត្យ និងវាយតម្លៃចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដើម្បីរៀបចំរបាយការណ៍បូកសរុបជូនប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលស្តីពីស្ថានភាពនៃការតាមដាន, ការកត់ត្រា និងការប្រមូលចំណូលរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ននៃរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ;
- បង្កើនកិច្ចសហការរវាងថ្នាក់ដឹកនាំ និងមន្ត្រីបង្គោលតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន ដែលទទួលខុសត្រូវតាមដាន និងផ្តល់ព័ត៌មាន, កត់ត្រា, កៀរគរចំណូល និងចាត់វិធានការតឹងទារបំណុលឱ្យបានទាន់ពេល ជាមួយយន្តការដែលមានស្រាប់;
- បន្តពង្រឹងការប្រមូលចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ឱ្យកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព, តម្លាភាព និងទាន់ពេលវេលា ដោយពង្រឹងការគ្រប់គ្រងស្ថាប័ន, ការទទួលខុសត្រូវ, ការដាក់ទណ្ឌកម្ម, សវនកម្ម និងអធិការកិច្ចតាមរយៈការអនុវត្តបទដ្ឋានគតិយុត្តស្តីពីការគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធជាធរមាន;
- បន្តជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តឱ្យក្រសួង-ស្ថាប័នប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដើម្បីសម្រេចបានការធ្វើទំនើបកម្មនៃការកត់ត្រា, ការប្រមូល និងគ្រប់គ្រងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព, គណនេយ្យភាព និងទាន់ពេលវេលា;
- បន្តជំរុញការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់របស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន តាមរយៈប្រព័ន្ធធនាគារក្នុងការបង់ចំណូលចូលថវិកាជាតិ។ ក្រសួង-ស្ថាប័នត្រូវសិក្សាបន្ថែមលើសេវាប្រកួតប្រជែងរបស់បណ្តាធនាគារដៃគូដែលបានចុះអនុស្សារណៈនៃការយោគយល់គ្នាជាមួយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីធានាបាននូវប្រសិទ្ធភាពក្នុងការបង់ចំណូល;
- ជំរុញអនុវត្ត និងកែលម្អស្តង់ដារសេវាសម្រាប់បង់ចំណូល ឱ្យមានភាពងាយស្រួល និងតម្លាភាព;
- ពង្រឹងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងវិស័យប្រេង-ឧស្ម័ន ដើម្បីការកៀរគរចំណូលពីវិស័យនេះ;
- ពង្រឹង និងពន្លឿនការអនុវត្តយន្តការដែលបានព្រមព្រៀង និងឯកភាព រួមមាន កម្រៃអាកាសចរស៊ីវិល (CAF), ការបង់កម្រៃលេខទូរគមនាគមន៍, ការបង់កម្រៃពីហ្វ្រេកង់ ព្រមទាំងពន្លឿនការងាររៀបចំកែប្រែកម្រៃអាជ្ញាប័ណ្ណឡើងវិញឱ្យបានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ;
- បន្តពង្រឹងការប្រមូលកម្រៃពីសេវាដឹកអ្នកដំណើរតាមអាកាស ដោយសហការជាមួយបណ្តាស្ថាប័ននានា;
- បន្តបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រមូលចំណូលពីដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ដោយផ្អែកលើគោលការណ៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាល;

- លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃការប្រើប្រាស់និងចាត់ចែងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋ និងចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដែលស្ថិតក្រោមការកាន់កាប់របស់ក្រសួង-ស្ថាប័នសាមី ជាពិសេសការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពកិច្ចសន្យា, កិច្ចព្រមព្រៀង និងកិច្ចសន្យាសម្បទាននានា ឱ្យសមស្របតាមស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចបច្ចុប្បន្ន និងអនាគត;
- ស្នើគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នបន្តកិច្ចសហការល្អ ជាមួយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ តាមរយៈការផ្តល់ទិន្នន័យ, កិច្ចព្រមព្រៀង, កិច្ចសន្យា និងឯកសារពាក់ព័ន្ធនានា ដើម្បីបន្តពង្រឹងយន្តការប្រមូលចំណូលឱ្យអស់លទ្ធភាព និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព;
- ស្នើអាជ្ញាធរសវនកម្មជាតិពង្រឹងការធ្វើសវនកម្មលើការគ្រប់គ្រងទ្រព្យសម្បត្តិរដ្ឋរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន និងអង្គភាពរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ;
- ពង្រឹង និងពន្លឿនការអនុវត្តបទដ្ឋានគតិយុត្តជាធរមានដែលពាក់ព័ន្ធនឹងកាស៊ីណូ, ល្បែងភ្នាល់, រមណីយដ្ឋានសមាហរណ និងល្បែងពាណិជ្ជកម្មផ្សេងទៀត ដើម្បីកៀរគរចំណូលឱ្យអស់លទ្ធភាព;
- បន្តកិច្ចសហការជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ ដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពក្នុងការបង្ក្រាបអាជីវកម្មល្បែងខុសច្បាប់; និង
- អនុវត្តវិធានការផ្សេងទៀត ពាក់ព័ន្ធនឹងផ្នែកចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ដែលនឹងត្រូវបានដាក់ចេញ នៅក្នុងឯកសារយុទ្ធសាស្ត្រកៀរគរចំណូលឆ្នាំ ២០១៩-២០២៣។

<u>វិធានការផ្នែកចំណាយ</u>

ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃការអនុវត្តចំណាយសាធារណៈកន្លងមក និងក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃគោលដៅគោលនយោបាយពង្រឹងការគ្រប់គ្រងថវិកា, រាជរដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវអនុវត្តវិធានការ និងគោលការណ៍ជាក់លាក់មួយចំនួន ដើម្បីបង្កើនប្រសិទ្ធភាពចំណាយក្នុងឆ្នាំ២០១៩ ដូចខាងក្រោម÷

- បន្តពង្រឹងការផ្សារភ្ជាប់ថវិកាទៅនឹងគោលនយោបាយអាទិភាពរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលតាមរយៈការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃ÷ (១)- ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រថវិកា, (២)- ការរៀបចំថវិកា, (៣)- ការវិភាជថវិកា, និង (៤)- ការអនុវត្តថវិកា;
- ពង្រឹងការអនុវត្តថវិកាកម្មវិធីពេញលេញ និងអង្គភាពថវិកានៅគ្រប់ក្រសួង-ស្ថាប័នទាំងនៅរដ្ឋបាលកណ្តាល និងមន្ទីរជំនាញរាជធានី-ខេត្ត និងពង្រីកការសាកល្បងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ;
- បន្តអនុវត្តគោលការណ៍បង្កើនបៀវត្សជូនមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ក្នុងគោលដៅបង្កើនគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ដោយឈរលើគោលការណ៍ប្រសិទ្ធភាព, សមធម៌, សង្គតិភាព, គុណាធិបតេយ្យ និងចីរភាពថវិកា;
- បន្តអនុវត្តគោលការណ៍បង្កើនប្រាក់សោធននិវត្តន៍សម្រាប់អតីតមន្ត្រីរាជការ និងអតីតយុទ្ធជនព្រមទាំងកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងអ្នកចូលនិវត្តចាស់ និងថ្មី;
- បន្តរក្សាអាទិភាព និងវិចារណកម្មនៃគោលនយោបាយចំណាយនៅក្នុងវិស័យអប់រំ, បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូននិងឡូជីស្ទីក, និងកសិកម្ម;

- បន្តគាំទ្រការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិគាំពារសង្គម ២០១៦-២០២៥;
- បន្តគាំទ្រគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍វិស័យឧស្សាហកម្មកម្ពុជាឆ្នាំ២០១៥-២០២៥ និងទ្រទ្រង់ចីរភាពកំណើនសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងវែង តាមរយៈការបង្កើនចំណាយវិនិយោគសាធារណៈលើការពង្រីក និងពង្រឹងគុណភាពហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត ដូចជា ផ្លូវថ្នល់, ផ្លូវដែក, កំពង់ផែ, ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ, អគ្គិសនី និងប្រព័ន្ធទូរគមនាគមន៍ ក្នុងគោលបំណងផ្តល់ភាពងាយស្រួលដល់វិនិយោគិន, ពាណិជ្ជករ និងប្រជាជន;
- បន្តការរឹតត្បិតចំណាយមិនចាំបាច់ ដើម្បីជំរុញការអនុវត្តគោលនយោបាយសំខាន់ៗ និងកម្មវិធីកែទម្រង់ចាំបាច់នានារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល;
- ធានាប្រសិទ្ធភាពនៃការវិភាជ និងប្រើប្រាស់ថវិកាសម្រាប់ការថែទាំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត;
- បន្តបង្កើនការវិនិយោគសាធារណៈដើម្បីជំរុញការធ្វើពិពិធកម្ម, ការបង្កើនផលិតភាព និងភាពប្រកួតប្រជែងក្នុងគោលដៅទ្រទ្រង់កំណើនប្រកបដោយចីរភាព តាមរយៈការធ្វើវិចារណកម្មគោលនយោបាយចំណាយ;
- បន្តជំរុញអនុវត្តកម្មវិធីសាច់ប្រាក់ពលកម្ម (Cash For Work) ដែលជាកម្មវិធីជួយស្តារ និងកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ និងជាកម្មវិធីអន្តរាគមន៍ដោយត្រង់របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការបង្កើតការងារនៅទីជនបទ ដែលគាំទ្រដល់វិស័យជំនាញ, ទប់ស្កាត់ការធ្វើចំណាកស្រុក, បង្កើនផលិតភាព និងលើក-កម្ពស់ជីវភាពប្រជាជន នៅទីជនបទ;
- លើកកម្ពស់ប្រសិទ្ធភាពនៃប្រតិបត្តិការចំណាយ តាមរយៈការបង្កើនតម្លៃនៃលុយ ដោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់លើភាពសមស្របនៃថ្លៃ, បរិមាណ, គុណភាព និងភាពទាន់ពេលនៃថវិកាដែលបានចំណាយទាំងចំណាយចរន្ត និងចំណាយមូលធន;
- ពង្រឹងការគ្រប់គ្រងចំណាយសាធារណៈ និងជំរុញការកែលម្អការអនុវត្តថវិកា តាមរយៈការបន្ត÷ (១)- ការកែសម្រួលនីតិវិធីចំណាយ, (២)- ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់, (៣)- ការពង្រឹងការអនុវត្តកម្មវិធីចំណូល-ចំណាយប្រចាំត្រីមាស, (៤)- ការត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តថវិកាប្រចាំត្រីមាស និងឆមាស, (៥)- ការពង្រឹងការត្រួតពិនិត្យផ្ទៃក្នុងដើម្បីបន្តពង្រឹងភាពជឿទុកចិត្តបាននៃថវិកាដែលសម្រេចបាន និង(៦)- ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពគណនេយ្យភាពហិរញ្ញវត្ថុ និងជំហានបន្ទាប់ផ្សេងៗទៀត;
- បន្តគិតគូរឱ្យមានកញ្ចប់ថវិកាត្រៀមបម្រុងសម្រាប់ដោះស្រាយតម្រូវការបន្ទាន់, ករណីតម្រូវការចំណាយចាំបាច់ភ្លាមៗរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល, វិបត្តិផ្សេងៗ និងប្រធានស័ក្តិ;
- បន្តអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយស្តីពីការគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្នុងគោលដៅរក្សាចីរភាពបំណុលទៅតាមវិធានការគោលនយោបាយគន្លឹះដែលបានគ្រោង រួមមាន÷
    - ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពចំណាយវិនិយោគសាធារណៈ ទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទានដោយថវិកាជាតិ, ហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, និងទាំងក្នុងក្របខ័ណ្ឌវិនិយោគសាធារណៈតាមយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋនិងឯកជន តាមរយៈ÷ (១)- ការរៀបចំអនុក្រឹត្យស្តីពីគោលការណ៍

ណែនាំរួមសម្រាប់គ្រប់គ្រងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈ (PIM), (២)- ការធ្វើបច្ចុប្បន្នកម្មនីតិវិធីរួមសម្រាប់ការអនុវត្តគម្រោងហិរញ្ញប្បទានសហប្រតិបត្តិការពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍, និង (៣)- ការរៀបចំបទដ្ឋានគតិយុត្តសម្រាប់គ្រប់គ្រងគម្រោងវិនិយោគសាធារណៈតាមយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន (PPP);

- ធ្វើពិពិធកម្មប្រភពហិរញ្ញប្បទានឱ្យបានទូលំទូលាយជាងមុន តាមរយៈ÷ ការបន្តកៀរគរហិរញ្ញប្បទានពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ និងវិស័យឯកជន ក្រោមក្របខ័ណ្ឌនៃយន្តការភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន និងទីផ្សារមូលបត្រ; និង
- ពង្រឹងការអនុវត្តក្របខ័ណ្ឌគ្រប់គ្រងហានិភ័យបំណុល ជាពិសេសតាមដាន និងត្រួតពិនិត្យហានិភ័យនៃកាតព្វកិច្ចបំណុលជាយថាហេតុដែលអាចកើតចេញពី÷ (១)- ការធានារបស់រដ្ឋលើគម្រោងភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន, (២)- វិស័យធនាគារ និងហិរញ្ញវត្ថុ, និង (៣)- ក្រសួង-ស្ថាប័ន, អង្គភាពសាធារណៈប្រហាក់ប្រហែល, គ្រឹះស្ថានសាធារណៈ, សហគ្រាសសាធារណៈ និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ។

IV. សន្និដ្ឋាន

១៦. ជារួម ក្របខ័ណ្ឌម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០១៩ ត្រូវបានរៀបចំឡើងក្នុងគោលដៅបន្តរក្សាកំណើនឱ្យនៅក្នុងរង្វង់ ៧,០% ជាមួយអត្រាអតិផរណាដែលអាចគ្រប់គ្រងបានប្រហែល ៣% និងស្ថិរភាពអត្រាប្តូរប្រាក់ក្នុងរង្វង់ ៤ ០៥០ រៀល/ដុល្លារអាមេរិក។ ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បង្ហាញពីការបន្តកំណើនចំណូល និងគោលនយោបាយចំណាយមានចរិតរឹតត្បិត ដែលរក្សាបាននូវអតិរេកចរន្តក្នុងកម្រិត ៣,២៥% នៃ ផសស និងឱនភាពថវិកាសរុបក្នុងកម្រិត ៥,០៧% នៃ ផសស។

១៧. ដើម្បីសម្រេចបានលទ្ធផលខាងលើ, រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវខិតខំបន្តការងារកែទម្រង់ និងអនុវត្តវិធានការអាទិភាពទាំងឡាយឱ្យទទួលបានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ព្រមទាំងបង្កើនចំណាយវិនិយោគសាធារណៈ ក្នុងគោលដៅធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ចឈានទៅបង្កើនតម្លៃបន្ថែមលើវិស័យសក្តានុពលនាំមុខដែលមានស្រាប់ផង និងបង្កើតជន្ទល់កំណើនថ្មី និងមានសក្តានុពលខ្ពស់ ព្រមទាំងត្រៀមខ្លួនដើម្បីទាញយកអត្ថប្រយោជន៍ពីការរីកចម្រើននៃសេដ្ឋកិច្ចឌីជីថល និងលើកកម្ពស់ភាពប្រកួតប្រជែងរបស់កម្ពុជា ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវចីរភាពកំណើនក្នុងរយៈពេលមធ្យម និងវែង។ ទន្ទឹមនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលចាំបាច់ត្រូវត្រៀមលក្ខណៈរួចជាស្រេចក្នុងការបង្ការ, បញ្ចៀស ឬបន្ធូរបន្ថយសម្ពាធហានិភ័យដែលនឹងអាចកើតឡើងជាយថាហេតុ តាមរយៈការដាក់ចេញនិងអនុវត្តវិធានការគោលនយោបាយដែលឆ្លើយតបទាំងក្នុងផ្នែកម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ជាមួយនឹងការតាមដាន និងវាយតម្លៃឱ្យកាន់តែយកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងគោលដៅបង្កើនភាពធន់នឹងវិបត្តិ និងធានាបានស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច។

ឥឥឥ***៚៚៚

ឧបសម្ព័ន្ធ ១: សូចនាករម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ចសំខាន់ៗ សម្រាប់ឆ្នាំ ២០១៦-២០២១						
សូចនាករ	២០១៦	២០១៧ប	២០១៨ព	២០១៩ព	២០២០ព	២០២១ព
ផសស ថ្លៃបច្ចុប្បន្ន (ប៊ីលានរៀល)	81,242	89,647	99,332	109,895	121,531	134,559
ផសស សម្រាប់ម្នាក់ (ដុល្លារ)	1,308	1,427	1,563	1,706	1,862	2,035
កំណើន ផសស ពិត (%)	7.0%	7.0%	7.0%	7.1%	7.1%	7.2%
អត្រាបរិត្តិផរណា ផសស (កំណើនប្រចាំឆ្នាំ)	3.5%	3.1%	3.6%	3.3%	3.2%	3.2%
អត្រាអតិផរណា (កំណើនជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ)	3.0%	2.9%	3.4%	3.1%	3.1%	3.2%
អត្រាប្តូរប្រាក់ (រៀល/ ដុល្លារ)	4,056	4,045	4,037	4,037	4,037	4,037
ការនាំចេញ (លានដុល្លារអាមេរិក)	9,233	10,849	12,123	13,724	15,530	17,544
ការនាំចូល (លានដុល្លារអាមេរិក)	12,649	14,221	15,913	17,938	20,108	22,471
សមតុល្យពាណិជ្ជកម្ម (%នៃ ផសស)	-17.1%	-15.2%	-15.4%	-15.5%	-15.2%	-14.8%
សមតុល្យគណនីចរន្ត (រួមបញ្ចូលបង្វែរ) (%នៃ ផសស)	-8.9%	-6.9%	-7.3%	-7.1%	-6.9%	-6.7%
ទុនបម្រុងអន្តរជាតិ (លានដុល្លារ)	6,731	8,758	9,494	11,059	12,638	13,970
ចំនួនខែនៃការនាំចូល	5.5	6.4	6.2	6.5	6.6	6.6

ប្រភពៈ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា (វិស័យខាងក្រៅឆ្នាំ ២០១៧) និងការព្យាកររបស់ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ

ឧបសម្ព័ន្ធ ២ : ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ក. ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ:២០១៧-២០១៩

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០១៧ (ប៉ាន់ស្មាន) 89,647

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០១៨ (គម្រោង) 99,332

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០១៩ (គម្រោង) 109,895

ឯកតា÷ ប៊ីលានរៀល

ចំណូល-ចំណាយ	២០១៧					២០១៨				២០១៩			
	ច្បាប់ហិ	បណ្តោះអាសន្ន (*)	%ច្បាប់	%អនុ.២០១៦	%ផសស	ច្បាប់ហិ	កែសម្រួលព្យាករណ៍ចំណូល	ប្រែប្រួល កែ./ច្ប.	កែ.ព្យ % ផសស	គម្រោង	%កែ២០១៨	%ច្បាប់ ២០១៨	%ផសស
ចំណូលក្នុងប្រទេសសរុប	16,617	17,651	106.2%	116.1%	19.69%	18,587	19,102	102.8%	19.23%	21,318	111.6%	114.7%	19.40%
ចំណូលចរន្ត	16,469	17,534	106.5%	116.2%	19.56%	18,407	18,921	102.8%	19.05%	21,125	111.6%	114.8%	19.22%
ចំណូលមូលធន	148	118	79.3%	98.2%	0.13%	180	180	100.0%	0.18%	193	107.2%	107.2%	0.18%
រដ្ឋបាលកណ្តាល													
ចំណូលចរន្ត	*15,501*	*16,531*	*106.6%*	*115.8%*	*18.44%*	*17,460*	*17,699*	*101.4%*	*17.82%*	*19,735*	*111.5%*	*113.0%*	*17.96%*
ចំណូលសារពើពន្ធ	13,209	14,319	108.4%	117.4%	15.97%	15,076	15,235	101.1%	15.34%	16,879	110.8%	112.0%	15.36%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	2,292	2,211	96.5%	106.2%	2.47%	2,384	2,465	103.4%	2.48%	2,856	115.9%	119.8%	2.60%
ចំណូលមូលធន	*148*	*118*	*79.3%*	*98.2%*	*0.13%*	*180*	*180*	*100.0%*	*0.18%*	*193*	*107.2%*	*107.2%*	*0.18%*
រាជធានី-ខេត្ត	968	1,003	103.7%	123.9%	1.12%	947	1,222	129.1%	1.23%	1,390	113.8%	146.8%	1.26%
ចំណូលសារពើពន្ធ	926	968	104.5%	128.2%	1.08%	910	1,181	129.8%	1.19%	1,343	113.7%	147.5%	1.22%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ	41	35	85.0%	64.7%	0.04%	36	41	111.4%	0.04%	47	116.5%	129.8%	0.04%
ចំណូលតាមអង្គភាព													
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	6,826	7,653	112.1%	127.4%	8.54%	7,656	8,086	105.6%	8.14%	9,128	112.9%	119.2%	8.31%
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	7,309	7,634	104.4%	109.9%	8.52%	8,330	8,330	100.0%	8.39%	9,094	109.2%	109.2%	8.27%
អគ្គនាយកដ្ឋានចំណូលផ្សេងៗ	2,334	2,246	96.3%	105.3%	2.51%	2,421	2,505	103.5%	2.52%	2,903	115.9%	119.9%	2.64%
ចំណាយសរុប	21,152	20,897	98.8%	117.8%	23.31%	24,375	24,375	100.0%	24.54%	26,892	110.3%	110.3%	24.47%
ចំណាយចរន្ត	13,799	13,544	98.2%	117.7%	15.11%	15,945	15,945	100.0%	16.05%	17,551	110.1%	110.1%	15.97%
ចំណាយមូលធន	7,353	7,353	100.0%	117.9%	8.20%	8,430	8,430	100.0%	8.49%	9,341	110.8%	110.8%	8.50%
រដ្ឋបាលកណ្តាល													
ចំណាយចរន្ត	*13,051*	*12,795*	*98.0%*	*117.6%*	*14.27%*	*15,218*	*15,218*	*100.0%*	*15.32%*	*16,480*	*108.3%*	*108.3%*	*15.00%*

ឧបសម្ព័ន្ធ ២ : ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

ក. ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ២០១៧-២០១៩

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០១៧ (ប៉ាន់ស្មាន) 89,647

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០១៨ (គម្រោង) 99,332

ផសស តាមថ្លៃចរន្តឆ្នាំ ២០១៩ (គម្រោង) 109,895

ឯកតា÷ ប៊ីលានរៀល

ចំណូល-ចំណាយ	២០១៧					២០១៨				២០១៩			
	ច្បាប់ហិ	បណ្ដោះអាសន្ន (*)	%ច្បាប់	%អនុ.២០១៦	%ផសស	ច្បាប់ហិ	កែសម្រួលព្យាករណ៍ចំណូល	ប្រែប្រួល កែ./ច្ប.	កែ.ព្យ % ផសស	គម្រោង	%កែ២០១៨	%ច្បាប់ ២០១៨	%ផសស
ចំណាយមូលធន	*6,468*	*6,468*	*100.0%*	*115.8%*	*7.22%*	*7,473*	*7,473*	*100.0%*	*7.52%*	*8,115*	*108.6%*	*108.6%*	*7.38%*
-ដោយហិរញ្ញប្បទានក្នុងប្រទេស	2,184	2,184	100.0%	124.3%	2.44%	2,926	2,926	100.0%	2.95%	2,792	95.4%	95.4%	2.54%
-ដោយហិរញ្ញប្បទានក្រៅប្រទេស	4,285	4,285	100.0%	111.8%	4.78%	4,547	4,547	100.0%	4.58%	5,324	117.1%	117.1%	4.84%
រាជធានីខេត្ត													
ចំណាយចរន្ត	1,387	1,387	100.0%	116.5%	1.55%	1,465	1,465	100.0%	1.47%	1,870	127.6%	127.6%	1.70%
ចំណាយមូលធន	219	219	100.0%	117.4%	0.24%	220	220	100.0%	0.22%	320	145.6%	145.6%	0.29%
ឧបត្ថម្ភធនរាជធានី-ខេត្ត	*638*	*638*	*100.0%*	*114.0%*	*0.71%*	*738*	*738*	*100.0%*	*0.74%*	*800*	*108.4%*	*108.4%*	*0.73%*
តុល្យភាព													
អតិរេកថវិកាចរន្ត	2,670	3,990	149.4%	111.4%	4.45%	2,461	2,976	120.9%	3.00%	3,574	120.1%	145.2%	3.25%
និនភាពសរុប	(4,535)	(3,245)	71.6%	128.0%	-3.62%	(5,788)	(5,274)	91.1%	-5.31%	(5,574)	105.7%	96.3%	-5.07%
ហិរញ្ញប្បទាននៃឱនភាព	4,535	3,245	71.6%	128.0%	3.62%	5,788	5,274	91.1%	5.31%	5,574	105.7%	96.3%	5.07%
ក្នុងប្រទេស	(666)	(2,049)	307.8%	100.1%	-2.29%	254	(261)	-102.8%	-0.26%	(906)	347.4%	-357.0%	-0.82%
ក្រៅប្រទេស	5,200	5,294	101.8%	115.6%	5.91%	5,534	5,534	100.0%	5.57%	6,480	117.1%	117.1%	5.90%
ទ្រទ្រង់ថវិការដោយដៃគូរអភិវឌ្ឍន៍	250	344	137.5%	119.8%	0.38%	250	250	100.0%	0.25%	250	100.0%	100.0%	0.23%
មូលធនក្រៅប្រទេស	4,285	4,285	100.0%	111.8%	4.78%	4,547	4,547	100.0%	4.58%	5,324	117.1%	117.1%	4.84%
ការទូទាត់ប្រាក់កម្ចី	666	666	100.0%	143.7%	0.74%	737	737	100.0%	0.74%	906	122.9%	122.9%	0.82%

(*) សម្គាល់÷ តួលេខបណ្ដោះអាសន្នគិតត្រឹមថ្ងៃ ២២ មករា ឆ្នាំ ២០១៨

ខ. ក្របខ័ណ្ឌចំណូល-ចំណាយរយៈពេលមធ្យម ២០១៨-២០២១ (*)

ចំណូល/ចំណាយ	2018 ច្បាប់	2018 កែតម្រូវ	2019 ព្យ.	2020 ព្យ.	2021 ព្យ.
ចំណាយបន្ទុកបុគ្គលិកជា % នៃចំណាយចរន្តសរុប	*52.1%*	*52.1%*	*47.4%*	*47.2%*	*46.8%*
ប៊ីលានរៀល					
ចំណូលក្នុងស្រុក	**18,587**	**19,102**	**21,318**	**24,055**	**27,104**
ចំណូលចរន្តសរុប	*18,407*	*18,921*	*21,125*	*23,858*	*26,882*
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	8,330	8,330	9,094	9,893	10,751
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	7,656	8,086	9,128	10,688	12,486
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	2,421	2,505	2,903	3,276	3,645
ចំណាយសរុប	**24,375**	**24,375**	**26,892**	**29,803**	**33,068**
ចំណាយចរន្តសរុប	*15,945*	*15,945*	*17,551*	*19,472*	*21,630*
បន្ទុកបុគ្គលិក	8,303	8,303	8,313	9,199	10,115
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	7,642	7,642	9,238	10,273	11,515
ចំណាយចរន្តថ្នាក់ជាតិ	**15,218**	**15,218**	**16,480**	**18,208**	**20,144**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	2,263	2,263	2,154	2,256	2,361
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	3,894	3,894	4,318	4,732	5,159
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	5,659	5,659	6,312	7,024	7,829
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	1,379	1,379	1,431	1,499	1,570
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	2,022	2,022	2,266	2,697	3,225
ចំណាយមូលធនសរុប	*8,430*	*8,430*	*9,341*	*10,330*	*11,438*
អតិរេកចរន្ត	**2,461**	**2,976**	**3,574**	**4,385**	**5,252**
ឱនភាព/អតិរេកសរុប	**-5,788**	**-5,274**	**-5,574**	**-5,748**	**-5,964**
កំណើនប្រចាំឆ្នាំ					
ចំណូលក្នុងស្រុក	**5.3%**	**8.2%**	**11.6%**	**12.8%**	**12.7%**
ចំណូលចរន្តសរុប	*5.0%*	*7.9%*	*11.6%*	*12.9%*	*12.7%*
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	9.1%	9.1%	9.2%	8.8%	8.7%
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	0.0%	5.7%	12.9%	17.1%	16.8%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	7.8%	11.5%	15.9%	12.8%	11.2%
ចំណាយសរុប	**16.6%**	**16.6%**	**10.3%**	**10.8%**	**11.0%**
ចំណាយចរន្តសរុប	*17.7%*	*17.7%*	*10.1%*	*10.9%*	*11.1%*
បន្ទុកបុគ្គលិក	16.4%	16.4%	0.1%	10.7%	10.0%
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	19.2%	19.2%	20.9%	11.2%	12.1%
ចំណាយចរន្តថ្នាក់ជាតិ	**18.9%**	**18.9%**	**8.3%**	**10.5%**	**10.6%**
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	5.2%	5.2%	-4.8%	4.7%	4.7%
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	16.7%	16.7%	10.9%	9.6%	9.0%
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	17.0%	17.0%	11.5%	11.3%	11.5%
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	3.2%	3.2%	3.8%	4.7%	4.7%
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	79.0%	79.0%	12.0%	19.0%	19.6%
ចំណាយមូលធនសរុប	*14.6%*	*14.6%*	*10.8%*	*10.6%*	*10.7%*

ចំណូល/ចំណាយ	2018 ច្បាប់	2018 កែតម្រូវ	2019 ព្យ.	2020 ព្យ.	2021 ព្យ.
ផលធៀបនៃផ.ស.ស					
ចំណូលក្នុងស្រុក	**18.71%**	**19.23%**	**19.40%**	**19.79%**	**20.14%**
ចំណូលចរន្តសរុប	***18.53%***	***19.05%***	***19.22%***	***19.63%***	***19.98%***
អគ្គនាយកដ្ឋានគយ និងរដ្ឋាករ	8.39%	8.39%	8.27%	8.14%	7.99%
អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធដារ	7.71%	8.14%	8.31%	8.79%	9.28%
ចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធសរុប	2.44%	2.52%	2.64%	2.70%	2.71%
ក្នុងនោះចំណូលពន្ធផ្សេងៗ	0.27%	0.23%	0.23%	0.22%	0.22%
ចំណាយសរុប	**24.54%**	**24.54%**	**24.47%**	**24.52%**	**24.57%**
ចំណាយចរន្តសរុប	***16.05%***	***16.05%***	***15.97%***	***16.02%***	***16.07%***
បន្ទុកបុគ្គលិក	8.36%	8.36%	7.56%	7.57%	7.52%
បន្ទុកមិនមែនបុគ្គលិក	7.69%	7.69%	8.41%	8.45%	8.56%
ចំណាយចរន្តថ្នាក់ជាតិ	15.32%	15.32%	15.00%	14.98%	14.97%
ក.វិស័យរដ្ឋបាលទូទៅ	2.28%	2.28%	1.96%	1.86%	1.75%
ខ.វិស័យការពារជាតិ សន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់	3.92%	3.92%	3.93%	3.89%	3.83%
គ.វិស័យសង្គមកិច្ច	5.70%	5.70%	5.74%	5.78%	5.82%
ឃ.វិស័យសេដ្ឋកិច្ច	1.39%	1.39%	1.30%	1.23%	1.17%
ង.ចំណាយផ្សេងៗ	2.04%	2.04%	2.06%	2.22%	2.40%
ចំណាយមូលធនសរុប	***8.49%***	***8.49%***	***8.50%***	***8.50%***	***8.50%***
អតិរេកចរន្ត	**2.48%**	**3.00%**	**3.25%**	**3.61%**	**3.90%**
ឱនភាព/អតិរេកសរុប	**-5.83%**	**-5.31%**	**-5.07%**	**-4.73%**	**-4.43%**

សម្គាល់៖ ចំណាយសោធននិវត្ត នឹងត្រូវកត់ត្រាក្នុងចំណាយបៀវត្ស ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១៩ តទៅ